

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης - 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ - τηλ. 23850-28610 - imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος Κ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 949²

Β' Στάσις Χαιρετισμῶν
2 Μαρτίου 2018 (2003)

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης

Ποῖός μπορεῖ νὰ ἀνορθώσῃ τὸν ἄνθρωπο;

«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων» (Ἀκάθ. ὕμν. Λ1)

Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, ἀγαπητοί μου, εἶνε ποίημα τοῦ ἐνδόξου Βυζαντίου, πού γιὰ πρώτη φορά ἐψάλη στὴν πόλι τῶν ὀνείρων μας, τὴν Κωνσταντινούπολι, ὡς **ἐκφρασις εὐγνωμοσύνης** πρὸς τὴν ὑπεραγία Θεοτόκο.

Ἄς ρίξουμε ἓνα βλέμμα στὸν χαιρετισμὸ **«Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων»** (Ἀκάθ. ὕμν. Λ1).

Ὁ χαιρετισμὸς αὐτός, ἀγαπητοί μου, ὁμιλεῖ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος; Μυστήριον. **Τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος;** Ἀριστούργημα. Τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος; Ἡ κορυφὴ τῆς δημιουργίας. Εἶνε ἀνόητοι ὅσοι λένε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος προῆλθε ἀπὸ ἓνα κύτταρο δι' ἐξελίξεως· ὁ ἄνθρωπος εἶνε δημιούργημα τοῦ Θεοῦ δημιουργοῦ. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε σύνθετος· ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο πράγματα, σῶμα (ὑλὴ) καὶ ψυχὴ (πνεῦμα). Καὶ τὰ δύο εἶνε ἀξιοθαύμαστα. Τὸ σῶμα, σύνθεσις ποικίλων οὐσιῶν - ὑλικῶν, μοιάζει μὲ μία ὑπέροχη μηχανή, πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τῆς πλέον προηγμένης τεχνολογίας. Ὅπως λένε, καὶ τὸ αὐτοκίνητο δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ μία ἀντιγραφή τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὅπως τὸ αὐτοκίνητο ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ εξαρτήματα, ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία βίδα ἔχει σημασία, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ μέσα στὸν σωματικὸ ὀργανισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ὅλα εἶνε τακτοποιημένα κατὰ ἓνα σοφὸ σχέδιο. Ποῖός τολμᾷ νὰ πῇ ὅτι τὸ αὐτοκίνητο φύτρωσε μόνο του; Κάποιος τὸ σχεδίασε, κάποιος τὸ κατασκεύασε. Γι' αὐτὸ εἶνε πολὺ περισσότερο ἀνόητο καὶ βλακῶδες νὰ πῇ κάποιος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε τυχαίως. Μία ἄψυχη μηχανή, τὸ αὐτοκίνητο, δὲν εἶνε δημιούργημα τύχης, καὶ ἡ ἔμψυχη μηχανή, ὁ ἄνθρωπος, εἶνε δημιούργημα τύχης; Ὁχι. Ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο. Καὶ τὸν δημιούργησε, γιὰ νὰ εἶνε ἡ κορωνίδα τῶν κτισμάτων

του, γιὰ νὰ διακρίνεται ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα καὶ ν' ἀναπτύσσει πολιτισμὸ, γιὰ νὰ ὑψώνεται σὲ ὕψη καὶ νὰ μοιάζῃ μὲ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους, γιὰ νὰ μοιάσῃ μὲ τὸ Θεὸ καὶ νὰ γίνῃ μικρὸς Θεός, Θεὸς κατὰ χάριν.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν κρατήθηκε στὸ ὕψος αὐτὸ πού τὸν ἔπλασε ὁ Θεός. **Ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε.** Ὑπέστη μεγάλη πτώσι, μὲ ἐμφανεῖς τὶς συνέπειες στὸν ὀργανισμὸ του, τὸν σωματικὸ καὶ πρὸ παντὸς τὸν ψυχικὸ πού εἶνε καὶ ἀνώτερος. Ὅπως εἶπε ἓνας σοφός, «ἄνθρωπος εἶνε ὄχι τὸ ὀρώμενον ἀλλὰ τὸ μὴ ὀρώμενον». Διότι ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴ μας ὄψι, ὡς πρὸς τὴ φάτσα, ὅλοι μοιάζουμε· μικρὸς εἶνε οἱ διαφορὲς μας. Ἐκεῖ πού οἱ διαφορὲς εἶνε τεράστιες, εἶνε ὁ ψυχικὸς κόσμος. Ἄβυσσος χωρίζει τὸν ἓνα ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ἄλλο, τὸν ἅγιο ἀπὸ τὸν κακοῦργο. Αὐτὸ φαίνεται καὶ στὸ ἀντρόγυνο· πόση διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν φύλων, ἀνδρὸς καὶ γυναικός! Ἀλλὰ καὶ πόση διαφορὰ μεταξὺ χαρακτήρων! Σπάνιο πρᾶγμα νὰ ταιριάζῃ ὁ ἄντρας μὲ τὴ γυναῖκα ψυχικά. Ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἄβυσσος.

Ποῖός εἶνε ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ ἀνθρώπου; Εἶνε ἡ σκέψι, ἡ μοναδικὴ αὐτὴ ἰκανότητα· κανένα ἄλλο ζωντανὸ πλάσμα δὲν σκέπτεται ὅπως ὁ ἄνθρωπος. Εἶνε ἡ κρίσις. Εἶνε ἡ φαντασία. Εἶνε τὸ συναίσθημα. Εἶνε ἡ συνείδησις, ὁ τρομερὸς εἰσαγγελεὺς τῶν ψυχῶν μας. Εἶνε ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως. Ὑπέροχα προσόντα, μοναδικά, πού ἀναδεικνύουν τὸν ἄνθρωπο μία ἐξαίρετη ὑπαρξι, τὸ κόσμημα τῆς θείας δημιουργίας.

Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος, ὅπως εἶπα, ἔπεσε. Στὸν ψυχικὸ καὶ σωματικὸ ὀργανισμὸ του μπῆκε μικρόβιο, τὸ φοβερώτερο μικρόβιο, πού καμμία δύναμι δὲν μπόρεσε νὰ τὸ ἐξοντώσῃ. Ἡ ἐπιστήμη μπορεῖ νὰ βρῇ τὰ μικρόβια ὅλων

τῶν νοσημάτων, μπορεί κάποτε νὰ βρῆ καὶ τὴν αἰτία τοῦ καρκίνου· ἓνα μικρόβιο ὅμως εἶνε ἀδύνατον νὰ τὸ φονεύσῃ. Εἶνε μέσ' στὰ σπλάχνα μας, μέσ' στὸ εἶναι μας, μέσ' στὴν ὑπαρξί μας. Αὐτὸ εἶνε ἡ πηγὴ κάθε ἀσθενείας. Καὶ τὸ μικρόβιο αὐτὸ ὀνομάζεται, παρακαλῶ, **ἀμαρτία**.

Ἀμάρτησε ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐῶ, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος. Ἐξέκλινε ἀπὸ τὸν προορισμὸ του. Ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἔνδοξο ὕψος του στὸ χάος. Δὲν εἶνε πλέον ὁ ἄνθρωπος ὅπως τὸν ἔπλασε ὁ Θεὸς κατὰ τὴν πρώτη δημιουργία, καθαρὸς καὶ ἀμόλυντος. **Ἔπεσε ὁ ἄνθρωπος.** Ὡ πόσο θλιβερὴ εἶνε ἡ πτώσι του!

Ἔπεσε ὁ ἄνθρωπος. **Τὸ μαρτυροῦν** πρῶτα - πρῶτα **οἱ παραδόσεις ὄλων τῶν λαῶν**, ποὺ διηγοῦνται, ὅτι στὸ πρῶτο ξεκίνημα μετὰ τὴν δημιουργία συνέβη ἓνα οἰκτρὸ τραγικὸ γεγονός στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἡ μυθολογία ἰδίως τῶν Ἑλλήνων προγόνων μας, ποὺ διασώζει ἀρχέγονες παραδόσεις, παρουσιάζει τὸ δράμα αὐτὸ στὸ πρόσωπο τοῦ Προμηθέως. Λέει, ὅτι ὁ Προμηθεὺς (ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ) ἀμάρτησε ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Καὶ συνελήφθη καὶ δέθηκε μὲ σιδερένιες ἀλυσίδες στὴν κορυφὴ τοῦ Καυκάσου, καὶ ἐκεῖ ἓνα ὄρνεο ἐρχόταν καὶ κατέτρωγε τὰ σπλάχνα του, ἕως ὅτου μία ἀνωτέρα δύναμις τὸν ἐλευθέρωσε.

Ἔπεσε ὁ ἄνθρωπος. Γιατί νὰ καταφεύγουμε στὴ μυθολογία; Τὸ μαρτυρεῖ **ἡ πραγματικότητα, ἡ καθημερινὴ πείρα**. Ἐρευνήστε τὰ δελτία τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, ἐξετάστε τὰ ἀρχεῖα τῶν δικαστηρίων, παρακολουθήστε ἐκδικάσεις ὑποθέσεων στὶς αἴθουσες, παρατηρήστε παντοῦ. Τί θὰ δῆτε σὲ ὅλο τὸν κόσμος; Τρομερὴ διαπίστωση. Δὲν περνάει ἐβδομάδα –τί λέω;–, δὲν περνάει ἡμέρα –τί λέω;–, δὲν περνάει ὥρα –τί λέω;–, δὲν περνάει λεπτό –τί λέω;–, δὲν περνάει δευτερόλεπτο (ὅπως λένε οἱ στατιστικές), ποὺ νὰ μὴ γίνεταί κάποιο ἔγκλημα κάπου πάνω στὴ Γῆ. Τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ μιᾶμε, κάποια κλοπὴ, κάποιος βιασμός, κάποια μοιχεία, κάποια πορνεία, κάποιο ἄλλο ἀποτρόπαιο ἔγκλημα διαταράσσει τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία, στὸ Βορρᾶ ἢ στὸ Νότο, στὴν Ἀνατολὴ ἢ στὴ Δύσι, ὁποιοδήποτε πολίτευμα καὶ ἂν ἐπικρατῆ.

Ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε. Εἶνε πανθομολογούμενο. Καὶ γι' αὐτὸ **θρηνεῖ ὅλη ἡ ἀνθρωπότης**. Ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι τραγικοί, «πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει» (Σοφοκλ. Ἀντιγόνη 332-3)· πολλὰ δηλαδὴ εἶνε τὰ φοβερὰ καὶ ἄξια θρήνων στὸν κόσμος, ἓνα ὅμως εἶνε τὸ πιὸ ἀξιοθρήνητο, ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος. Ἔ-

τσι λέει ὁ **Σοφοκλῆς** στὴν τραγωδίαν Ἀντιγόνη. Ὁ δὲ θεόπνευστος **Δαυῖδ** στὸ Ψαλτήρι, κλαίγοντας καὶ θρηνώντας γιὰ τὴν πτώσι τοῦ ἀνθρώπου, λέει· «*Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τῆς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς*» Ὁ τιμημένος ἄνθρωπος ἔγινε σὰν τὰ ζῶα ποὺ στεροῦνται λογικῆς (Ψαλμ. 48,13,21). Καὶ πράγματι. Νά τί λέει καὶ ὁ **ἱ. Χρυσόστομος** γιὰ τὴν πτώσι· Πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω ἄνθρωπο, ὅταν σὲ βλέπω νὰ εἶσαι αἰμοδιψὴς σὰν τὸ λύκο, ἐκδικητικὸς σὰν τὴν κάμηλα, πονηρὸς σὰν τὴν ἀλεπού, ὅταν μὲ τὴ γλῶσσα σου κεντᾶς σὰν τὸ σκορπιό;... (Ε.Π.Ε. τ. 8Α', σσ. 272-6). Δίκιο εἶχε ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος τῆς πατρίδος μας ποὺ ἄναψε μέρα μεσημέρι φανάρι καὶ ἔλεγε «*Ἄνθρωπον ζητῶ*» (Διογένους). Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος. Ἐξέλιπε ἄνθρωπος στὴν ἐποχὴ μας. Αὐτὰ εἶνε τ' ἀποτελέσματα τῆς πτώσεως.

* * *

Τὸ τραγικὸ, ἀγαπητοί μου, εἶνε ὅτι, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε, μέσα στὰ βάθη του **ἔχει τὴ νοσταλγία τοῦ οὐρανοῦ**. Ὅπως ὁ ἀετὸς ἂν τὸν κλείσῃ στὸ κλουβὶ νοσταλγεῖ τοὺς αἰθέρας καὶ θέλει νὰ σπάσῃ τὰ σύρματα καὶ νὰ πετάξῃ ψηλά, ἔτσι καὶ κάθε ἀμαρτωλός. Παρ' ὅλη τὴ διαφθορά του, καὶ ὁ μεγαλύτερος ἐγκληματίας, αἰσθάνεται βαθεῖα στὴν καρδιά του τὴ νοσταλγία τῶν οὐρανῶν, τὴν ἀνάγκη νὰ διασπάσῃ τὸν κλοιὸ τῶν παθῶν καὶ ν' ἀνέλθῃ στὰ ὕψη.

Ποιὸς θ' ἀνορθώσῃ τὸν ἄνθρωπο; ἡ τέχνη; ἡ πολιτικὴ; ἡ ἐπιστήμη; ἡ φιλοσοφία; ἡ ὅλη πρόοδος;... Κανείς δὲν μπορεί. Τὸ μικρόβιο ζῆ. Ἡ διαφθορὰ προχωρεῖ. Τὸ κτήνος κυριαρχεῖ. **Ποιὸς θὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπο;**

Μία ἡ ἀπάντησις. Καὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα καὶ οἱ τάφοι τῶν προγόνων καὶ οἱ κορυφές τῶν ὀρέων καὶ μυριάδες ἀθάνατα πνεύματα ἀπαντοῦν· Ἐνας καὶ μόνος μπορεί νὰ πάρῃ τὸν ἄνθρωπο καὶ ἀπὸ ῥάκος ποὺ εἶνε νὰ τὸν ὑψώσῃ πάλι μέχρι τὸν οὐρανό. Δὲν εἶνε μῦθος, δὲν εἶνε οὐτοπία· εἶνε πραγματικότης. Αὐτὴ τὴν πραγματικότητα ἀκριβῶς ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὁ ἐμπνευσμένος ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου καὶ λέει· «*Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων*». Χαῖρε, Παναγία, ποὺ γέννησες τὸ Χριστό, ὁ ὁποῖος μπόρεσε ν' ἀνορθώσῃ τὸν ἄνθρωπο. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος ποὺ μπορεί νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸ χάος τῆς καταστροφῆς, παρὰ μόνος ὁ **Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος**· ὄν, παῖδες, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**